

Rutti citaaboo

Citaaboo fahamandiroo

Fillaa kan ga šelan Rutti ga s'ir ka koy kala waatoo ra kan alkaaley ga Izirayel jamaa juwal. Citaaboo addalil beerey affoo man'ti kala ka cebe takaa kan nda woy yaw huru Irkoy jamaa ra. A g'ir cebe Rutti laadirtaraa nga kurpoo hugoo borey here nda Izirayel Koyoo here. Citaaboo ga cebe ir se takaa kan nda Irkoy na Rutti laadirtaraa bana: zaraboo kan ra Rutti nda Nawomi cindi bere ka tee i se gomni nda duuray beeri.

Rutti ga duu iz'aru kan ga tee Dawda kaagaa. Rutti Mowab bora maapoo goo Isa Almasihu hayragey ra (Matiyu 1.5).

Bonawey kan na Elimelek hugoo borey kar

¹ Zamanoo kan ra alkaaley no ma laama Izirayel gandaa ra, heray beeri foo tee no din. Heraa woo sabbu se aru foo kan ti Betelehem koyraa boro, Žuda gandaa ra, naaru ka goro ka waati tee Mowab hawsaa ra. A gana, nga nda nga wandoo nda nga iz'aru hinkaa. ² Aroo woo maapoo ti Elimelek, wandoo maapoo ti Nawomi, iz'aru hinkaa maaney ti Mahiloŋ nda Kiliyoŋ. Ngi koyra-izoo maapoo ti Efrata kan goo Betelehem, Žuda gandaa ra. I cindi Mowab hawsaa ra. ³ Waatoo kan i goo no din Elimelek buu kan ti Nawomi kurpoo. Nawomi cindi, nga nda nga iz'aru hinkaa hinne. ⁴ Nga iz'aru hinkaa hiiji Mowab woyyan. Woy faa maapoo ti Orpa,

affaa maapoo ti Rutti. I goro no din haya kanj too jiiri woy (10). ⁵ Woo banda ga, Mahilon buu, Kiliyon buu. Nawomi hinne ka cindi, a jan kurpoo, a jan izey.

Rutti hanga Nawomi ka koy Betelehem

⁶ Hanoo kanj Nawomi maa kanj Abadantaa hinna nga gandaa borey ga ka heraa sanbu i ga, Nawomi soola ka hun Mowab ka yee nga koyra žeenaa ra, nga nda nga nzura woy hinkaa. ⁷ I na fondaa zaa cere bande ka dira ka koy Žuda gandaa ra. ⁸ Nawomi nee nga nzura hinkaa se: «War si willi war do wala? War affoo kul ma koy nga jaa hugoo do. Ay g'a ŋaaray Abadantaa ga, a ma gomni tee war se, takaa kanj nda war n'a tee agay nda aru bisantey se. ⁹ Abadantaa ma war affoo kul noo hiijay taaga kanj ga war biney yaynandi.» Šennoo woo banda ga, kanj a ga baa ka šerre, a na affoo kul summu. De nzura woy hinkaa hēe hala ngi mundawey doo. ¹⁰ De i nee Nawomi se: «Kalaa, kalaa, ir si hun ni bande, ir ga hanga ni ka koy ni gandaa ra.» ¹¹ Nawomi zaabi ka nee i se: «Ay ize woyey, wa willi war do. Macin se war ga baa war ma hanga ay bande? Ay žen, ay si hay koyne, soko ya hin ka duu iz'aruyan kanj ma war hiiji. ¹² Ay ize woyey, w'ay nanj, war ma willi war do. Ay hanse ka žen hiijay se. Ba nda ay hiiji, de hō cijinoo hunday ra ay duu iz'aruyan, ¹³ war ga hongu kanj war ga hin k'i batu hala i ma beeri? Woo se war ga wanji ka hiiji jina wala? A si hin ka tee, ay ize woyey! Abadantaa kaboo k'ay kar, ay doroo ga hanse ka bisa war wanoo.»

¹⁴ Orpa nda Rutti yee ka hēe hala ngi mundawey doo. Woo banda ga, Orpa na Nawomi naagu nga gandoo ra k'a summu-summu, de a willi. Amma Rutti wanji ka hun Nawomi bande.

¹⁵ Nawomi nee Rutti se: «N'ga dii ni albora woyoo Orpa yee nga dumoo nda nga koyey do kaŋ a g'i gana. Ni mo ma hanga a bande ka willi ni borey do.»

¹⁶ Rutti nee Nawomi se: «Mas'ay gaabi ya hun ni bande, ka yee ay do. Nongu kul kaŋ ra n'ga koy, nga ra ay ga koy. Nongu kaŋ ra n'ga goro, nga ra ay ga goro. Ni dumoo ga tee ya ne dumi. Koyoo kaŋ n'g'a gana ga tee ya ne Koy. ¹⁷ Nongu kaŋ ra n'ga buu nga ra ay ga buu, no din mo ra ay ga suturandi. Abadantaa ma goy goy ay ga nda ay hun ni bande, nda man'ti buuyan k'ir kaa cere ga.»

¹⁸ Nawomi dii kaŋ Rutti kayandi nga ma hanga nga, woo se a mana yee ka šendandi a ga. ¹⁹ I dira cere bande ka koy hala Betelehem. Waatoo kaŋ i too Betelehem, koyraa borey kul mipey cindi i ga hay. Koyraa woyey ga cere hãa ka nee: «Nawomi da ti woo?» ²⁰ A tuuru i se ka nee: «War mas'ay cee nda Nawomi (maanaa <anneema>). W'ay cee nda Mara (maanaa <hot-tay>). Zama haya kaŋ se Hini-kul-koyoo n'ay hunaroo hottandi ay ga. ²¹ Kaŋ ay ga hun ne, borotaray goo ay ga, amma Abadantaa n'ay yeeti kate ay kabe kooney. War mas'ay cee koyne nda Nawomi, zama Abadantaa bere ay ga, de Hini-kul-koyoo n'ay kar.»

²² Takaa woo nda Nawomi kaa ka hun Mowab hawsaa ra. Nga nda nga nzura woyoo Rutti kaŋ ti

Mowab boro. I mana kaa Betelehem kala oržoo hegaa waati.

2

Rutti huru Bowazu faaroo ra

¹ Nawomi goo nda nga kurnoo Elimelek boro foo kaŋ maapoo ti Bowazu. Almankoyini no kaŋ goo nda addawla. ² Han foo Rutti kaŋ ti Mowab boro, nee Nawomi se: «N'si naŋ ya koy faarey ra ka jeeney kurma kaŋ hegaykey ga bisa i ga. Ay ga tammahã ya duu boro kaŋ ma yadda ya kurma nga dumaa ga.» Nawomi nee a se: «A boori, ay izoo, koy.»

³ Rutti koy faari foo ra hegaykey dumawey ga. De a sintin ka jeeney kurma kaŋ hegaykey ga bisa i ga. A kaa ka gar mo kaŋ faaroo kaŋ ra Rutti koy kurma, Elimelek baaba-ize foo kaŋ maapoo ti Bowazu wane nda a. ⁴ Hala a ga gay kayna kul Bowazu hunday hun Betelehem ka kaa nga faarey ra. A too kate, kul a sallam hegaykey ga ka nee: «Abadantaa ma war gaa.» I tuuru ka nee a se: «Abadantaa ma albarka daŋ ni ra.» ⁵ Bowazu na hegaykey jineboraa hãa ka nee: «May ti woyoo woo?» ⁶ Hegaykey jineboraa nee a se: «Woyoo woo Mowab gandaa boro no. Nga ti bora kaŋ hanga Nawomi bande ka kaa ka hun Mowab. ⁷ A nk'a wiri ir ga nga ma jeeney kaŋ ir ga bisa i ga kurma. Za subbaahoo hala sohõ da cewey ga a goo, a ga goy nda man'ti waati kayna kaŋ a hunanzam.»

⁸ Bowazu na Rutti cee ka nee a se: «Ay izoo, hanajer ya ne, masi koy kurma faari kul ra nda

man'ti ne. Ni nda ay goykaw woyey ma goy cere bande. ⁹ Ma lakkal dan ka bay nongoo kan ra i ga hegay. De ma hanga woyey kan ga goy bande. Ay bayrandi ay goykey se kan i masi haya futu kul tee ma ne. Nda jaw na ni dii, ma koy hari han kusey kan i n'i too ra.» ¹⁰ Kan Bowazu šelan ka ben, Rutti sonkom a se jina, a nee a se: «Macin se n'ga borohennataraa woo kul tee ya ne? Agay kan yaw de ti agay!» ¹¹ Bowazu nee a se: «I na takaa kul filla ya ne kan n'n'a tee ni nzura woyoo se ni kurɲoo buuyanoo banda ga. Ay ga bay kan ni hun ni baaba nda ni paa do, nda ni gandaa ra, ka kaa dumi waani do kan mana bay k'a bay. ¹² Ay ga Abadantaa ɲaaray kan ti Izirayel Koyoo. A ma ni bana. A ma ni noo nga sufuraa, nga kan fatawey cire n'kaa ka talfi.» ¹³ Rutti nee a se: «Aru beeroo, ni tee ya ne boro henna. N'n'ay binoo yaynandi. Šenni henney kan n'n'i har ya ne, n'ay binoo dan, agay kan si too ba ni goykey affoo.»

¹⁴ Kan cirkosaa waatoo too Bowazu nee Rutti se: «Kaa ka ɲaa. Takula zaa ka sufa maafaa ra.» Rutti goro goykey jerey ga. Bowazu na taasu gurunbu haagante šerre a se. A ɲaa hala a kungu, de a na cindoo jisi. ¹⁵ Waatoo kan Rutti yee ka tun ka jeeni kurma, Bowazu na nga goykey yaamar ka nee i se: «Wa nan a ma kurma ba jeeni hawarey nda cere game. War masi haya laala kul tee a se. ¹⁶ War ma muray ka jeeniyan kanandi hala a m'i kurma. De mo war masi šenni laala kul har a se.»

¹⁷ Takaa woo nda Rutti cindi a ga kurma faaroo ra hala almaaroo ra. A na jeeney kar ka orž

kaa i ra. Orž kaŋ a duu a, ga koy too kokondo mee foo kaŋ ga sawa nda kilo waranza (30). ¹⁸ A n'a jere ka koy hugey do. A na taasoo kaŋ a n'a kurma cebe nga nzuraa se. A yee ka nga cirkosaa cindoo kaŋ a kate a nga bande noo Nawomi se. ¹⁹ Nawomi n'a hãa ka nee: «Faari foo ra n'koy kurma hõ? Man ra n'goy? Abadantaa ma albarka daŋ boraa ra kaŋ na borohennataray cebe ma ne.» Rutti sintin ka deede Nawomi se kaŋ nga mana goy kala faari foo ra kaŋ koyoo maapoo ti Bowazu. ²⁰ Nawomi nee nga nzuraa se: «Abadantaa ma albarka daŋ aroo woo ra, nga kaŋ gomnoo ga hanga hundikoyney nda bukawey kul.» Nawomi yee ka nee a se: «Aroo woo ti ir boro maana. A goo mo borey ra kaŋ ga hima k'ir zaa.» ²¹ Rutti kaŋ ti Mowab boro, yee ka nee nga nzuraa se: «Bowazu nee ya ne, ya cindi ka kaa ka kurma nga goykey dumawey ga hala hegaa ma ben.» ²² Nawomi nee Rutti se: «A boori, ay izoo. Cindi ka koy goy Bowazu goykaw woyey bande hala boro kul masi ni žilla.»

²³ Rutti cindi a ga koy kurma Bowazu goykaw woyey bande, hala i na orž jinaa nda alkamaa kul hegay ka ben. Woo kul ra, Rutti cindi nga nzuraa Nawomi do.

3

Rutti kani Bowazu ceetaamey cire hala moo boo

¹ Han foo Nawomi nee Rutti se: «Ay izoo, ay ga baa ya ni hoyray. Ay ga hima ka ceeci hala ay meešennoo ma tee ma ne sabbu kaŋ ga ni mopoo yaynandi. ² N'ga bay kaŋ Bowazu kaŋ ni nda nga

goykaw woyey cindi ka goy cere bande, ir boro no? Aywa! Hõ cijinoo no, a ga koy nongu foo ra ka orž faaru kaŋ a n'a marga farroo ra. ³ Sohõ jumay, ma turaari daŋ, ma ni darbay henney daŋ. Woo banda ga, ma koy farroo kaŋ ra a ga hima ka faara. Nda n'too no din masi naŋ a ma bay wala n'goo no kala waati kaŋ a ŋaa, a haŋ ka ben. ⁴ Waati kaŋ a koy kani, ma hanse ka nga kanidogoo laasaabu. Nda a kani, n'dii kaŋ a jirbi kul, ma koy a do ka nga gumtaafaa kaa ceetaamey ga.* De ma kani cewey cire. Nda a tun, kul a ga hayaa har ma ne kaŋ no n'ga hima k'a tee.» ⁵ Rutti na nga nzuraa zaabi ka nee: «Ay jaa, haya kul kaŋ n'n'a har ya ne ay g'a tee.»

⁶ Woo banda ga, Rutti tun ka koy farroo kaŋ ra Bowazu ga nga taasoo feetu. De a na takaa kul tee kaŋ nga nzuraa n'a har a se. ⁷ Kaŋ Bowazu ŋaa, a haŋ ka ben, binoo jaali. A koy kani nga taasoo kaŋ a n'a marga jeroo ga. Waatoo kaŋ a jirbi, Rutti moolimooli ka koy gumtaafaa hibi Bowazu ceetaamey ga ka kani i cire.

⁸ Cijinoo gamoo ra Bowazu jiti, de a fuuni nga cewey here, a dii kaŋ woy foo bara no ma kani nga cewey cire. ⁹ De Bowazu n'a hãa ka nee: «May ti ni?» Rutti nee a se: «Agay no Rutti, ni koŋŋaa. Tee ya ne talfikaw, zama haya kaŋ se n'goo ir boro maanawey ra kaŋ ga ay goo nda alhaku.» ¹⁰ Bowazu nee a se: «Ay izoo, Abadantaa ma albarka daŋ ni ra. Woo kaŋ ni ne k'a tee ga cebe ir se takaa kaŋ nda n'ga hanse ka baa ni nzura woyoo hugey borey ka bisa ba cee

* **3:4** 3.4 Ka talfiyan wiri a ga.

jinaa. Mana arusooga almankoyini wala woo kaŋ sii nda alman ceeci a ma baa ni. ¹¹ Sohõ ay izoo, ni lakkaloo ma kani. Haya kul kaŋ n'n'a har, ay g'a tee, zama koyraa kul ga bay kaŋ woy atabiya hennakoyini ti ni. ¹² Cimi no ay goo borey ra kaŋ ga hima ka ni zaa. Amma aru foo goo no kaŋ ga man war baaba-izetaray ra ka bisa agay. ¹³ Sohõ kani ne hala moo ma boo. Nda moo boo, ir ga kaa ka bay wala aroo din kaŋ ga man ni baaba-izetaray ka bisa agay, ga baa nga ma ni zaa jina. Nda a yadda, a boori, a m'a tee. Amma nda a si kan a se, ay na ni noo allaahidu kaŋ ay ga ni zaa, šikka kul sii a ra, takaa kaŋ nda šikka kul sii kaŋ Abadantaa ga bara. Kani hala moo ma boo.»

¹⁴ Rutti cindi ka kani Bowazu cewey cire, amma a tun za alfazar. Bowazu si baa boro kul ma bay kaŋ woy kani no din ra. ¹⁵ Waatoo kaŋ Rutti too koyyan Bowazu nee a se: «Ni sanfitoo kaa, de m'a dii ya ne.» Rutti n'a kaa, de Bowazu na orž kilo waranka (20) cine doori a ra, k'a jerandi a se. Woo banda ga, Bowazu koy hugey do.

¹⁶ Waatoo kaŋ Rutti too hugey, nga nzuraa n'a hãa ka nee: «Ay izoo, taka foo ka tee?» Rutti na hayey kul filla a se kaŋ Bowazu n'i tee nga se. ¹⁷ A yee ka nee Nawomi se kaŋ Bowazu nee nga se: «Rutti, n'si hima ka yee ni nzuraa do nda ni kabe kooney.» De a n'ay noo orž kaŋ ga too kilo waranka (20) cine. ¹⁸ Nawomi nee Rutti se: «Dangay ka batu, ay izoo, hala ma dii hayey wey kul kokoroo, zama ay ga bay kaŋ Bowazu lakkaloo si kani nda a mana šennoo woo benandi hõ zaaroo.»

4

Bowazu huga nda hayey kanj Elimelek buu k'i nanj

¹ Bowazu koy goro nongoo kanj ra koyraa borey ga marga kanj sii kala koyraa minoo jeroo ga. Bowazu goo ma goro no din da, kanj aroo kanj ga man Rutti baaba-izetaray ra ka bisa a da ne ma kaa. Bowazu ciya a se ka nee: «Armaa aroo, kaa ka goro ne ra.» Aroo kaa, a goro Bowazu jeroo ga. ² Woo banda ga, Bowazu na boro beeri woy (10) cee koyraa alwakiiley ra. A n'i gorandi i ma seede. ³ Waatoo din Bowazu šelanj ka nee Rutti boro maanaa se: «Nawomi kaa ka hun Mowab, de sohõ a ga baa nga m'ir armaa Elimelek faaroo kanj a buu k'a nanj yeeti hugey borey affoo se. ⁴ Ay baa ya ni bayrandi kanj, nda n'ga baa ma faaroo zaa ka huga nda a, m'a zaa koyraa alwakiiley nda borey kanj goo ne kul jiney ra. Nda n'ga bag'a, m'a zaa. Nda n'si bag'a mo, m'a har ya ne, ya bay. Zama nda n's'a zaa, kul agay ti boro maanaa kanj ga kaa ni dumaa ga kanj ga hima k'a zaa.» Aroo nee Bowazu se: «Ay g'a zaa.» ⁵ Bowazu yee ka nee a se: «Nda n'na Nawomi faaroo zaa ka huga nda a, n'ga Rutti mo sanbu k'a hiiji kanj kaa ka hun a bande Mowab. Hala a ma hin ka duu iz'aru, kurjoo kanj buu maanoo masi dere.» ⁶ Rutti boro maanaa nee Bowazu se: «Nda takaa woo no, ay tun a ga. Ay si faaroo zaa, ay si Rutti hiiji. Zama takaa woo ra ay zankey tuboo ra haya ga kaa ka hun. Agay hunday ngi zaayanoo si tee ya ne, i zaa ay dogoo ra.»

⁷ Zamanoo din Izirayel gandaa ra ngi alaadaa ti nda boro ga baa nga ma hayayan yeeti boro foo maapoo ga, wala ka huga nda hayayan cere se, affoo mma nga taami cala faa kaa k'a noo affaa se. Woo no ma cebe kan waafakay tee. ⁸ Woo se waatoo kan Rutti boro maanaa nee Bowazu ma huga nda faaroo, kul a na nga taami cala faa kaa k'a noo Bowazu se.

⁹ Woo banda ga, Bowazu nee koyraa alwakiiley nda borey kul kan goo no se: «Hō war ga seede kan ay duu Nawomi ga Elimelek hayey kul kan goo Kiliyon nda Mahilon maapey ga. ¹⁰ Faaroo zaayanoo banda ga, Rutti kan ti Mowab boro kan Mahilon buu k'a nan, ay g'a sanbu hiijay se. Takaa woo ra faaroo ga cindi bukaa borey maapey ga. De mo ize kan Rutti n'a hay ga tee Mahilon tubukaw, hala bukaa maapoo masi dere armye ra nda gandaa ra. War kul ga seede hō.»

¹¹ Alwakiiley kan cindi no din nda alžamaa kul tuuru Bowazu se ka nee: «Ir ga seede. Ir g'a ŋaaray Abadantaa ga, a ma albarka dan woyoo ra kan ni ne k'a zaa. A ma tee Rašel nda Leya cine kanyan ti Izirayel hugu-izey kul jaa! Ni almaanoo ma boobo koyra-izoo ra kan se i ga nee Efrata. De Abadantaa ma ni maapoo mo jer Betelehem koyraa ra. ¹² Abadantaa ma ni noo ize boobo woyoo woo ga, hala ni hugoo ma beeri ka tee Peres kan ti Žuda nda Tamar iz'aroo, wanoo cine.»

Bowazu hiiji Rutti; Obed hayyanoo

¹³ Bowazu na Rutti hiiji. Abadantaa doonandi Rutti se, a tee boro hinka. A duu nga bon, a duu

iz'aru. ¹⁴ Waatoo kaŋ woo tee Betelehem woyey nee Nawomi se: «Albarka ma bara Abadantaa se kaŋ na ni noo talfikaw hõ. Irkoy ma ni haamaa noo maa Izirayel gandaa ra. ¹⁵ Zankaa woo ga ni hunaroo noo addalil. A ga ni faaba ni ženyanoo ra, zama ni nzura woyoo kaŋ ga hanse ka baa ni ka duu ma ne izoo woo. Ni nzuraa woo bisa ma ne iz'aru boro iyye.» ¹⁶ Nawomi na zankaa taanaa zaa nga gandoo ra. Nga no ka zankaa biiri. ¹⁷ Nawomi taalamma woyey, nongoo kul ra i nee cere se: «War ga bay kaŋ Nawomi duu iz'aru.» De i na zankaa maapoo daŋ Obed. Waatoo kaŋ Obed beeri, a duu iz'aru kaŋ a na maapoo daŋ Yišay. Yišay woo, nga ti Dawda baaba.

Dawda kaagey

¹⁸ Kaagey kaŋ ga Dawda hun maapney ti wey, k'a zaa za Peres ga. Peres ti Hesron baaba; ¹⁹ Hesron ti Ram baaba; Ram ti Aminadab baaba; ²⁰ Aminadab ti Nahišon baaba; Nahišon ti Salmuni baaba; ²¹ Salmuni ti Bowazu baaba; Bowazu ti Obed baaba; ²² Obed ti Yišay baaba; Yišay ti Dawda baaba.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328